

Kirje

22.6.2022

 VN/9133/2021
 VN/9133/2021-VM-23

LVM/Kirjaamo

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle luotsauslaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamiseksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi luotsauslaki, jolla kumottaisiin ja korvattaisiin voimassa oleva luotsauslaki. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Ehdotetuilla muutoksilla parannettaisiin merenkulun turvallisuutta säätämällä nykyistä täsmällisemmin, johdonmukaisemmin ja tasapuolisemmin luotsinkäyttövelvollisuuden ja siitä vapautumisen perusteista.

Ehdotettuun luotsauslakiin sisältyisi säännös alennetusta yksikköhinnasta luotsausyhtiölle aiheutuvien tulonmenetysten korvausperusteista, jolla turvattaisiin luotsaustoiminnan ylläpitämistä Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueilla myös poikkeustilanteissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2023.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kiinnittää lakiesityksessä huomiota esityksen 2 §:n kohtaan 28), jossa todetaan, että *Saimaan vesialueella tarkoitetaan järvistä koostuvaa järvaluetta, jolla sijaitsee luotsinkäyttövelvollisuuden piiriin kuuluva Saimaan väylästä, lukuun ottamatta Saimaan kanavaa;*

Kuitenkin myös todetaan, että Saimaan vesialueen sisäisessä liikenteessä olevat alukset on vapautettu luotsinkäyttövelvollisuudesta. Mitä tarkemmin ottaen tarkoitetaan pykälän 2 kohdan 28 muotoilulla ja olisiko muotoilua mahdollista tarkentaa. Esityksen lakitekstimuotoilusta ja perusteluista tulee ristiriitainen käsitys siitä, millainen luotsinkäyttövelvollisuus koskee Saimaan väylästä pl. Saimaan kanava.

Valtiovarainministeriö kiinnittää erityistä huomiota muutoksiin luotsausyhtiön korvausperusteissa Saimaan kanavan luotsaustuen osalta. Maksuvelvollisuutta, hinnoittelua ja valtiontukea käsitellään pykälissä 10 ja 11. Yhtiö perii Saimaan kanavalla ja Saimaan vesialueella alennettuun yksikköhintaan perustuvaa maksua. Alennettu yksikköhinta on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta, mikä vastaa nykyistä lainsäädäntöä.

Pykälässä 11, momentilla 1 todetaan ” Alennetusta yksikköhinnasta luotsausyhtiölle aiheutuvat tulonmenetykset korvataan osin tai kokonaan valtion talousarviossa tarkoitukseen otetusta määrärahasta liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti.”

Valtiovarainministeriö pyytää korjaamaan lauseen kursivoidusti: ” Alennetusta yksikköhinnasta luotsausyhtiölle aiheutuvat tulonmenetykset korvataan osin tai kokonaan valtion talousarviossa tarkoitukseen *osoitetun määrärahan puitteissa* liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti.”

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Pykälän 11 momentti 2 vastaa pykäläperusteluiden mukaan nykytilannetta, mutta kyseessä on uusi muotoilu suhteessa nykyiseen luotsauslakiin. Momentilla todetaan, että tulonmenetysten korvauksen maksuperusteena käytetään alennetulla yksikköhinnalla toteutuneiden luotsausten osalta varsinaisen yksikköhinnan ja alennetun yksikköhinnan erotusta.

Valtiovarainministeriö esittää, että muotoilu muutettaisiin ” --- korvauksen *laskentaperusteena* käytetään --- ” Tämä siksi, että pykälän 10 momentin 2 mukaan alennettu yksikköhinta voi olla enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta kustannuksesta ja olisi tulkittavissa, että valtion maksuosuus olisi vähintään kolmannes luotsauskustannuksista, mikä jättäisi valtion korvauksen enimmäismäärän avoimeksi. Koska valtion maksu rajataan uudessa laissa edelleen nykylain muotoilun mukaisesti siten, että tulonmenetykset korvataan yhtiölle osin tai kokonaan *talousarvioesityksen määrärahan puitteissa*, uuden lisäyksen muotoilua tulee selkeyttää, ettei tulkinta enimmäismäärästä jää ristiriitaiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut luotsausyhtiö Finnpiilot Pilotage Oy:lle palveluvelvoitteen Saimaan alueen luotsauksesta. Nykyisestä geopoliittisesta tilanteesta johtuen Saimaan kanavaa ei tällä hetkellä käytetä, eikä valtion talousarviosta ole maksettu yhtiölle kompensatiota volyymiperusteisesti. Luotsausyhtiö joutuu kuitenkin ylläpitämään luotsausvalmiutta yhtiölle asetetun palveluvelvoitteen nojalla ja luotsausten uudelleenkäynnistymisen varalta. Tästä johtuen valtion vastuuta luotsauskustannuksista Saimaan osalta on laajennettu uuteen luotsauslakiin alla olevan mukaisesti pykälässä 11, momentilla 3.

”--- Jos Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella luotsausmäärät laskevat olennaisesti luotsausyhtiöstä johtumattomista syistä, liikenne- ja viestintäministeriö voi päätöksellään korvata myös muita palveluvelvoitteen mukaisen luotsaustoiminnan järjestämisestä ja ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuneita kustannuksia. --- ”

Valtiovarainministeriö pyytää lisäämään yllä olevan pykälätekstiin kursivoidut:” --- ja ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuneita *välttämättömiä* kustannuksia *valtion talousarviossa tarkoitukseen otetun määrärahan puitteissa liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti*. ---”

Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa valtiovarainvaliokunta on mietinnössään laajentanut momentin 31.20.51 käyttötarkoitusta siten, että Saimaan alueen luotsaukseen myönnettyä määrärahaa saa käyttää myös luotsausvalmiuden ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuviin välttämättömiin kustannuksiin. Valtiovarainministeriö haluaa huomauttaa, että mikäli vastaavaa muutosta ei tehdä vuoden 2023 talousarvioon, ja mikäli ehdotettu luotsauslain muutos tulee voimaan 1.6.2023, aiheutuu luotsausyhtiölle vuoden 2023 tammikuusta toukokuun loppuun kiinteitä kustannuksia, joita ei voida kattaa voimassa olevan lain puitteissa.

Lisäksi ehdotetaan lausunnoilla olevan ajoneuvolakiesityksen mukaisesti, että nykyinen luotsausrikkomusmaksu muutettaisiin seuraamusmaksuksi, josta päättää maksukollegio. Esityksessä tulisi tuoda esiin, että seuraamusmaksut tuloutetaan momentille *12.39.01 Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista*.

Luotsauslain muutoksista ei valtiovarainministeriön tulkinnan mukaan aiheudu määräraha-vaikutuksia suhteessa nykyiseen luotsauslakiin. Esityksestä kuitenkin puuttuu luku, jossa arvioitaisiin esityksen valtiontaloudellisista vaikutuksista. Mikäli esityksellä todetaan olevan lausuntokierroksen jälkeen valtiontaloudellisia vaikutuksia, se tulee antaa budjettilakina eduskunnalle. Lisäksi tällaisista muutoksista johtuen valtiovarainministeriön budjettiosastolta tulisi pyytää lausunto hyvissä ajoin ennen lain antamista raha-asianvaliokuntaan ja valtioneuvoston istuntoon.

osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

budjettineuvos

Kati Jussila

Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö
LVM PAO Kuljetus- ja pätevyysyksikkö, Katja Peltola
LVM PAO Kuljetus- ja pätevyysyksikkö, Fanni Thessler

Tiedoksi VM BO Marko Synkkänen

VN/9133/2021-VM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: